

Prawo elektryczne – mapa drogowa (część pierwsza: dwa porządki prawne i o pojmowaniu odbiorcy i elektroprosumenta)

Marzena Czarnecka

Wstęp

W celu prawidłowego zredagowania założeń do ustawy, a potem samej ustawy prawo elektryczne należy się zastosować od zasad techniki legislacyjnej określonych w Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów w sprawie „Zasad Techniki Prawodawczej” z dnia 20 czerwca 2002 R. (Dz.U. Nr 100, Poz. 908) tj. z dnia 29 lutego 2016 R. (Dz.U. Z 2016 R. Poz. 283).

Zgodnie z tym rozporządzeniem obowiązują następujące zasady legislacji:

§ 1 1. Podjęcie decyzji o przygotowaniu projektu ustawy poprzedza się w szczególności:

- 1) wyznaczeniem i opisaniem stanu stosunków społecznych w dziedzinie wymagającej interwencji organów władzy publicznej oraz wskazaniem pożądanych kierunków ich zmiany;
- 2) analizą aktualnego stanu prawnego, z uwzględnieniem prawa Unii Europejskiej, umów międzynarodowych, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana, w tym umów z zakresu ochrony praw człowieka, oraz prawodawstwa organizacji i organów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem;
- 3) ustaleniem możliwości podjęcia środków interwencji organów władzy publicznej, alternatywnych w stosunku do uchwalenia ustawy;
- 4) określeniem przewidywanych skutków społecznych, gospodarczych, organizacyjnych, prawnych i finansowych każdego z rozważanych rozwiązań;
- 5) zasięgnięciem opinii podmiotów objętych zakresem interwencji organów władzy publicznej.

2. W przypadku podjęcia decyzji o przygotowaniu projektu ustawy, jeżeli projekt ten nie jest opracowywany na podstawie założeń, należy w szczególności:

- 1) ustalić skutki dotychczasowych uregulowań prawnych obowiązujących w danej dziedzinie;
- 2) określić cele, jakie zamierza się osiągnąć przez uchwalenie ustawy;
- 3) ustalić rozwiązania prawne alternatywne, które mogą skutecznie służyć osiągnięciu założonych celów;
- 4) sformułować prognozy podstawowych i ubocznych skutków zamierzonych rozwiązań prawnych alternatywnych, w tym wpływu tych rozwiązań na system prawa;
- 5) określić skutki finansowe poszczególnych rozwiązań prawnych alternatywnych oraz ustalić źródła ich pokrycia;
- 6) dokonać wyboru optymalnego w danych warunkach rozwiązania prawnego.

§ 2 Ustawa powinna wyczerpująco regulować daną dziedzinę spraw, nie pozostawiając poza zakresem swego unormowania istotnych fragmentów tej dziedziny.

§ 3 1. Ustawa powinna być tak skonstruowana, aby od przyjętych w niej zasad regulacji nie trzeba było wprowadzać licznych wyjątków.

2. W ustawie nie zamieszcza się przepisów, które regulowałyby sprawy wykraczające poza wyznaczony przez nią zakres przedmiotowy (stosunki, które reguluje) oraz podmiotowy (krąg podmiotów, do których się odnosi).

3. Ustawa nie może zmieniać lub uchylać przepisów regulujących sprawy, które nie należą do jej zakresu przedmiotowego lub podmiotowego albo się z nimi nie wiążą.

§ 4 1. Ustawa nie może powtarzać przepisów zamieszczonych w innych ustawach.

2. W ustawie nie powtarza się również postanowień umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską oraz dających się bezpośrednio stosować postanowień aktów normatywnych ustanowionych przez organizacje międzynarodowe lub organy międzynarodowe.

3. W ustawie można odsyłać do przepisów tej samej lub innej ustawy oraz do postanowień, o których mowa w ust. 2; nie odsyła się do przepisów innych aktów normatywnych.

4. W ustawie nie można zamieszczać przepisów nakazujących stosowanie innych aktów normatywnych, w tym umów i aktów, o których mowa w ust. 2.

§ 5 Przepisy ustawy redaguje się zwięźle i syntetycznie, unikając nadmiernej szczegółowości, a zarazem w sposób, w jaki opisuje się typowe sytuacje występujące w dziedzinie spraw regulowanych tą ustawą.

§ 6 Przepisy ustawy redaguje się tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm wyrażały intencje prawodawcy.

§ 7 Zdania w ustawie redaguje się zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych.

§ 8 1. W ustawie należy posługiwać się poprawnymi wyrażeniami językowymi (określeniami) w ich podstawowym i powszechnie przyjętym znaczeniu.

2. W ustawie należy unikać posługiwania się:

- 1) określeniami specjalistycznymi, o ile ich użycie nie jest powodowane zapewnieniem należytej precyzji tekstu;
- 2) określeniami lub zapożyczeniami obcojęzycznymi, chyba że nie mają dokładnego odpowiednika w języku polskim;
- 3) nowo tworzonymi pojęciami lub strukturami językowymi, chyba że w dotychczasowym słownictwie polskim brak jest odpowiedniego określenia.

§ 9 W ustawie należy posługiwać się określeniami, które zostały użyte w ustawie podstawowej dla danej dziedziny spraw, w szczególności w ustawie określonej jako „kodeks” lub „prawo”.

§ 10 Do oznaczenia jednakowych pojęć używa się jednakowych określeń, a różnych pojęć nie oznacza się tymi samymi określeniami.

§ 11 W ustawie nie zamieszcza się wypowiedzi, które nie służą wyrażaniu norm prawnych, a w szczególności apeli, postulatów, zaleceń, upomnień oraz uzasadnień formułowanych norm.

§ 12 Uzasadnienie projektu ustawy, oprócz spełnienia wymagań określonych w ustawach, w regulaminie Sejmu i w regulaminie pracy Rady Ministrów, powinno zawierać:

- 1) przedstawienie możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu, ze wskazaniem, czy środki te zostały podjęte, a w przypadku ich podjęcia - przedstawienie osiągniętych wyników;
- 2) szczegółowe wyjaśnienie potrzeby wejścia w życie projektowanej ustawy albo jej poszczególnych przepisów w terminie krótszym niż 14 dni od dnia ogłoszenia, jeżeli projekt ustawy przewiduje takie postanowienia.

§ 13 Jednocześnie z projektem ustawy przygotowuje się projekty rozporządzeń o znaczeniu podstawowym dla jej funkcjonowania.

.....

§ 29a. Regulacje w przepisach epizodycznych

W przepisach epizodycznych zamieszcza się regulacje, które wprowadzają odstępstwa od określonych przepisów, a których okres obowiązywania jest wyraźnie określony.

§ 29b. Określanie okresu obowiązywania regulacji w przepisach epizodycznych

1.

W przepisach epizodycznych okres obowiązywania regulacji określa się w szczególności przez:

- 1) wymienienie roku kalendarzowego albo lat kalendarzowych;
- 2) oznaczenie początku i końca obowiązywania regulacji, wyrażone dniami oznaczonymi kalendarzowo;
- 3) wskazanie liczby dni, tygodni, miesięcy albo lat, które upływają od dnia wejścia w życie ustawy albo jej poszczególnych przepisów.

2. W przepisach epizodycznych początku i końca obowiązywania regulacji nie uzależnia się od wystąpienia zdarzenia przyszłego, chyba że jest to konieczne ze względu na zakres regulacji ustawy albo jej poszczególnych przepisów, a termin wystąpienia zdarzenia przyszłego można ustalić w sposób niebudzący wątpliwości i zostanie on urzędowo podany do wiadomości publicznej.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, ustawa powinna określać formę urzędowego podania do wiadomości publicznej terminu wystąpienia zdarzenia przyszłego oraz organ właściwy do dokonania tej czynności.

§ 29c. Regulacje w ustawie epizodycznej

Regulacje określone w § 29a mogą być także zamieszczone w odrębnej ustawie (ustawie epizodycznej). W takim przypadku regulacje te zamieszcza się jako przepisy merytoryczne.

Rozdział 5. Układ i postanowienia przepisów przejściowych i dostosowujących

§ 30. Przepisy przejściowe

1. W przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych bez względu na to, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych.

2. W przepisach przejściowych rozstrzyga się w szczególności:

- 1) sposób zakończenia postępowań będących w toku (wszczętych w czasie obowiązywania dotychczasowych przepisów i niezakończonych ostatecznie do dnia ich uchylenia albo zmiany), skuteczność czynności dokonanych w postępowaniu oraz organy lub instytucje właściwe do zakończenia postępowania i terminy przekazania im spraw;
- 2) czy i w jakim zakresie utrzymuje się czasowo w mocy instytucje prawne zniesione przez nowe przepisy;
- 3) czy zachowuje się uprawnienia i obowiązki oraz kompetencje powstałe w czasie obowiązywania uchylanych albo wcześniej uchylonych przepisów oraz czy skuteczne są czynności dokonane w czasie obowiązywania tych przepisów; sprawy te reguluje się tylko w przypadku, gdy nie chce się zachować powstałych uprawnień, obowiązków lub kompetencji albo chce się je zmienić albo też gdy chce się uznać dokonane czynności za bezskuteczne;
- 4) czy i w jakim zakresie stosuje się nowe przepisy do uprawnień, obowiązków, kompetencji oraz czynności, o których mowa w pkt 3;
- 5) czy i w jakim zakresie utrzymuje się czasowo w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie dotychczasowych przepisów upoważniających.

§ 31. Czasowe stosowanie przepisów dotychczasowej ustawy

1. Jeżeli w stosunku do spraw, o których mowa w § 30 ust. 2 pkt 1–3, zamierza się czasowo stosować przepisy dotychczasowej ustawy, zaznacza się to wyraźnie, nadając przepisowi przejściowemu odpowiednio brzmienie: „W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy ... (tytuł dotychczasowej ustawy).” albo „W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy ... (tytuł znowelizowanej ustawy), w brzmieniu dotychczasowym.”.

...

3.

Jeżeli w stosunku do spraw, o których mowa w § 30 ust. 2 pkt 1–4, zamierza się stosować przepisy nowej albo znowelizowanej ustawy, zaznacza się to wyraźnie, nadając przepisowi przejściowemu odpowiednio brzmienie: „W sprawach ... stosuje się art. ... (oznaczenie przepisu nowej ustawy).” albo „W sprawach ... stosuje się art. ... (tytuł znowelizowanej ustawy), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”.

...

§ 35. Przepisy dostosowujące

1.

W przepisach dostosowujących reguluje się sprawy związane z dostosowaniem do nowej albo znowelizowanej ustawy jej adresatów, w tym organów lub instytucji, w szczególności:

- 1) utworzenie organów lub instytucji;
- 2) przekształcenie organów lub instytucji w inne organy lub instytucje tworzone przez ustawę;
- 3) zniesienie organów lub likwidację instytucji;
- 4) sposób powołania po raz pierwszy organów lub instytucji tworzonych ustawą;
- 5) sposób przekształcenia organów lub instytucji utworzonych na podstawie dotychczasowej ustawy w organy lub instytucje tworzone przez ustawę;
- 6) sposób zniesienia organów lub likwidacji instytucji przez ustawę, zasady zagospodarowania ich mienia oraz uprawnienia i obowiązki ich dotychczasowych pracowników.

2. W przepisach dostosowujących można wyjątkowo wyznaczyć termin dostosowania organów lub instytucji do nowej albo znowelizowanej ustawy.

Dwa porządki prawne

Zgodnie z założeniami opisanymi przez Prof. J. Popczyka Druga Ustrojowa Reforma Elektroenergetyki **główny filar transformacji TETIP do elektroprosumeryzmu** (platforma PPTe 2050) ...” schodzący rynek końcowy energii elektrycznej należący do elektroenergetyki WEK-PK jest (generalnie) domeną Prawa energetycznego, które ma tę samą właściwość co i schodzący rynek, czyli jest prawem wygasającym. Wschodzące rynki energii elektrycznej RCR i offshore są w koncepcji TETIP do elektroprosumeryzmu (generalnie) domeną Prawa elektrycznego, którego nie ma i które trzeba skonsolidować w horyzoncie 2025/2027, włączając do niego między ustawy takie jak: ustawa o odnawialnych źródłach energii (z lutego 2015), ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (z maja 2016), ustawa o rynku mocy (z grudnia 2017), ustawa o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (z grudnia 2020). Potwierdza to schodzący charakter tego prawa. W szczególności jego nieadekwatność względem wymagań czasu – potrzeb realnej transformacji energetycznej, którą trzeba realizować w czasie rzeczywistym, z maksymalną efektywnością wykorzystania rzeczywistych zasobów KSE: sieciowych oraz wytwórczych i zasobów rynków technicznych. A są to zasoby, które w dwóch perspektywach (absolutnie niezbędnych w drugiej reformie ustrojowej) wyglądają całkowicie odmiennie: z jednej strony jest to perspektywa całego KSE (obecnie perspektywa operatora OSP, poziom napięciowy NN), operatorów OSD (poziomy napięciowe nN-SN-110 kV), a z drugiej strony perspektywa operatorów systemów (WSE) i elektroprosumentów (na odrębnie traktowanych – lokalnie – poziomach napięciowych systemu KSE: nN, SN, 110 kV). Rozwiązaniem o krytycznym znaczeniu (w drugiej reformie ustrojowej jest zasada współdzielenia zasobów KSE (zasada TPA+). Ta zasada orzeka, że rynki energii elektrycznej, w koncepcji transformacji TETIP do elektroprosumeryzmu: schodzący, należący obecnie do elektroenergetyki WEK-PK oraz dwa rynki elektroprosumeryzmu (RCR i offshore), korzystają na jednakowych zasadach z zasobów KSE: sieciowych oraz z zasobów rynku technicznego (bilansująco-regulacyjnego). Trzecim rozwiązaniem o krytycznym znaczeniu w drugiej reformie ustrojowej jest prawidłowe odwzorowanie w strukturze technicznej KSE i ulokowanie w strukturze rynkowej (rynek energii elektrycznej) szeroko rozumianego państwowego interwencjonizmu (rozciągającego się na obszar całej energetyki, aż po odbiorców wrażliwych)...”

Zgodnie jednak z zasadami techniki legislacyjnej mapa drogowa powinna być sporządzona w ten sposób, że przepisy obecnego prawa energetycznego będą zastępowane cyklicznie poprzez przepisy prawa elektrycznego. Wg mojej oceny w pierwszej kolejności należy wprowadzić aparat pojęciowy pozwalający na zrozumienia zachodzącego procesu oraz harmonizację architektury wirtualnych rynków energii elektrycznej ze strukturą fizyczną sieci elektroenergetycznych oraz strukturą fizyczno-wirtualną rynku technicznego systemu KSE. Realizację tego rozwiązania musi z natury rzeczy gwarantować Prawo energetyczne. Drugim rozwiązaniem jest

harmonizacja rozwiązań na wschodzącym rynku⁷ z właściwościami elektroprosumentów przyłączonych do KSE na każdym z poziomów napięciowych traktowanym odrębnie (lokalnie): nN, SN, 110 kV. Realizację tego rozwiązania musi z natury rzeczy gwarantować Prawo elektryczne.

Definicja: odbiorcy, elektroprosumenta, konsumenta

W prawie energetycznym nie używa się pojęcia konsument, tylko odbiorca. Definicja odbiorcy została wprowadzona do prawa w jego pierwotnej wersji z 10.4.1997 r. i nadal funkcjonuje w niezmienionym kształcie. Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem odbiorcą jest każdy podmiot otrzymujący lub pobierający paliwa lub energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym. Uzyskanie statusu odbiorcy nie zależy od formy prawnej podmiotu otrzymującego lub pobierającego paliwa lub energię, nie jest również istotny cel, na który mają zostać przeznaczone paliwa lub energia. Odbiorcą może być więc zarówno osoba fizyczna, zużywająca paliwa i energię w gospodarstwie domowym na potrzeby bytowe czy w ramach wykonywanej działalności gospodarczej, osoba prawna, jak i inne przedsiębiorstwo energetyczne, otrzymujące lub pobierające paliwa lub energię w celu dalszej ich odsprzedaży lub zużycia na potrzeby własne. Odbiorcami w rozumieniu art. 3 pkt 13 prawa energetycznego są zatem wszyscy użytkownicy systemu energetycznego, jak i operatorzy systemów, urządzeń i instalacji. Status odbiorcy uzyskuje się z chwilą zawarcia z przedsiębiorstwem energetycznym umowy, na podstawie której energia jest dostarczana. Odbiorcą końcowym jest odbiorca, który dokonuje zakupu paliw lub energii na własny użytek, tj. zużywa zakupioną energię na własne potrzeby. Do własnego użytku nie zalicza się energii elektrycznej zakupionej w celu jej zużycia na potrzeby wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. Odbiorcami końcowymi nie będą więc przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem, przesyłaniem lub dystrybucją w zakresie, w którym kupują energię elektryczną w celu jej zużycia w procesach technologicznych. Odbiorcą takim nie będzie też, co do zasady, przedsiębiorstwo obrotu – nie kupuje ono, zasadniczo, energii lub paliw na własne potrzeby, lecz w celu ich odsprzedaży. Ta definicja do 11.3.2010 r. była tożsama z definicją odbiorcy końcowego zawartą w dyrektywie 2009/72 oraz w dyrektywach przez nie uchylonych, tj. 2003/54 i 2003/55.

Prawo polskie zawiera liczne definicje konsumenta. Niektóre z ustaw wprowadzają własne określenia, inne odwołują się do tych zawartych w istniejących aktach prawnych. Pojęcie to nie zostało również ściśle zdefiniowane w prawie Unii Europejskiej¹. Pojęcie konsumenta w Polsce zostało uregulowane przepisami KC i zgodnie z art. 22¹ KC, za konsumenta uważa się:

- 1) wyłącznie osobę fizyczną;
- 2) dokonującą czynności prawnej z przedsiębiorcą;
- 3) niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Konsumentem, w świetle art. 22¹ KC², może być jedynie osoba fizyczna, zatem ani osoba prawna, ani jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, ale którą ustawa wyposaża w zdolność prawną, dokonując czynności niezwiązanej z prowadzoną działalnością nie może być uznana za konsumenta i korzystać z ochrony przewidzianej dla konsumentów. Drugą stroną czynności dokonywanej przez konsumenta może być tylko przedsiębiorca (podmiot prowadzący działalność gospodarczą).

Prawo energetyczne posługuje się również nowym pojęciem odbiorcy nabywającego energię w gospodarstwie domowym. Jednak należałoby zadać pytanie, dlaczego ustawodawca nie posługuje się w przypadku energii elektrycznej pojęciem konsument, a korzysta z definicji odbiorcy pobierającego energię elektryczną w gospodarstwie domowym. Odbiorca będący gospodarstwem domowym, stosownie do art. 2 pkt 10 dyrektywy 2009/72, jest odbiorcą dokonującym zakupu energii elektrycznej na potrzeby własnego zużycia w jego gospodarstwie domowym, z wyłączeniem działalności handlowej lub zawodowej. Precyzyjne określenie omawianego terminu jest bardzo istotne, ponieważ odbiorca w gospodarstwie domowym jest objęty szczególną ochroną ustawodawcy. Jednak można przyjąć, że pojęcie konsumenta i odbiorcy w gospodarstwie domowym są tożsame.

W prawie energetycznym wprowadzona została również definicja odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej, co stanowi wyraz implementacji przepisów dyrektyw: 2009/72 i 2009/73³. W anglojęzycznych tekstach obu

¹ Szerzej B. Gnela, Pojęcie konsumenta w prawie wspólnotowym i prawie polskim, [w:] B. Gnela (red.), Ochrona konsumenta usług finansowych. Wybrane zagadnienia prawne, Kraków 2007, s. 21–39; B. Gnela, Problem zgodności niektórych definicji i instytucji polskiego prawa konsumenckiego z prawem unijnym, [w:] J. Frąckowiak, R. Stefanicki (red.), Ochrona konsumenta w prawie polskim na tle koncepcji *effet utile*, Wrocław 2011, s. 53–86; B. Gnela, Uwagi o kodeksowej definicji konsumenta oraz jej zgodności z prawem unijnym, [w:] M. Jagielska, E. Rott-Pietrzyk, A. Wiewiórkowska-Domagalska (red.), Kierunki rozwoju europejskiego prawa prywatnego. Wpływ europejskiego prawa konsumenckiego na prawo krajowe, Warszawa 2012, s. 169–184.

² Wyr. SN z 13.6.2012 r., II CSK 515/11, Legalis. Zgodnie z tym wyrokiem konsument jest uważany za kontrahenta rozsądnego, świadomego i krytycznego, który jest w stanie prawidłowo rozumieć kierowane do niego informacje.

³ M. Swora, A. Bednarska, Odbiorca wrażliwy społecznie, Rzeczposp. z 11.12.2007; A. Skoczylas, M. Swora, Wsparcie dla odbiorcy wrażliwego w świetle ustawy prawo energetyczne, ST 2014, Nr 9, s. 5–14.

dyrektyw liberalizacyjnych używa się zwrotu *vulnerable customer*, co można przetłumaczyć jako „klient wrażliwy”, jednak już w polskich tekstach używany jest zwrot „odbiorca wrażliwy”.

Z mikroekonomicznego punktu widzenia, w sferze gospodarczej wyróżnia się dwa podmioty rynku, tj. producenta i konsumenta danego dobra czy usługi. Wśród pojęć ekonomicznych, stosowanych niejednokrotnie zamiennie, za konsumenta uważa się: klienta, nabywcę, użytkownika, odbiorcę czy kupującego, przy czym nie wnika się w osobowość prawną danego podmiotu⁴. Każdy podmiot ekonomiczny, zarówno osoba fizyczna, jak i prawna, może być potencjalnym nabywcą i ma preferencje do zakupu określonego koszyka dóbr. Samo istnienie podmiotu może z perspektywy ekonomicznej włączyć ten podmiot do grona klientów, w rozumieniu klienta potencjalnego. Za konsumenta jednak uznaje się podmioty korzystające z danego dobra bądź usługi i bez znaczenia dla ekonomii jest fakt, czy to właśnie dany podmiot spożywało dobro zakupił. Ekonomiści przez nabywcę rozumieją kupującego, który przez umowę sprzedaży staje się właścicielem towaru. Zasadniczo nie zwracają oni uwagi na status konsumenta. Powyższe definicje odwzorowują wyłącznie ujęcie popytowo-podażowe rynku i dążenie do określenia reguł zmierzających do uchwycenia praw rynkowych, pomagających w osiągnięciu zysku i efektywnej produkcji. Jako konsumenta można traktować: osobę, grupę osób, przedsiębiorstwo czy organizację, które korzystają z wartości użytkowej produktu. Niemniej zawsze chodzi o finalnego konsumenta, który nabywa i użytkuje dobro bez zamiaru skierowania go ponownie do obrotu⁵. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE wprowadza definicje:

- 1) „odbiorca” oznacza odbiorcę hurtowego lub odbiorcę końcowego energii elektrycznej;
- 2) „odbiorca hurtowy” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która dokonuje zakupu energii elektrycznej w celu jej odsprzedaży wewnątrz lub na zewnątrz systemu, w którym ta osoba działa;
- 3) „odbiorca końcowy” oznacza odbiorcę dokonującego zakupu energii elektrycznej na własne potrzeby;
- 4) „odbiorca będący gospodarstwem domowym” oznacza odbiorcę dokonującego zakupu energii elektrycznej na potrzeby zużycia we własnym gospodarstwie domowym, z wyłączeniem działalności handlowej lub zawodowej;
- 5) „odbiorca niebędący gospodarstwem domowym” oznacza osobę fizyczną lub prawną dokonującą zakupu energii elektrycznej, która nie jest przeznaczona na użytek w jego własnym gospodarstwie domowym, w tym również wytwórców, odbiorców przemysłowych, małe i średnie przedsiębiorstwa, podmioty prowadzące działalność gospodarczą i odbiorców hurtowych;
- 6) „mikroprzedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 osób, którego roczny obrót lub bilans roczny nie przekracza 2 mln EUR;
- 7) „małe przedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 50 osób, którego roczny obrót lub bilans roczny nie przekracza 10 mln EUR;
- 8) „odbiorca aktywny” oznacza odbiorcę końcowego lub grupę działających wspólnie odbiorców końcowych, którzy zużywają lub magazynują energię elektryczną wytwarzaną na ich terenie o określonych granicach lub, jeżeli zezwalana to państwo członkowskie, na innym terenie, lub sprzedają wytworzoną we własnym zakresie energię elektryczną lub uczestniczą w systemach elastyczności lub efektywności energetycznej, pod warunkiem że działalność ta nie stanowi ich podstawowej działalności gospodarczej ani zawodowej;

W preambule występuje pojęcie konsumenta.

Zgodnie z założeniami opisanymi przez Prof. J. Popczyka Druga Ustrojowa Reforma Elektroenergetyki główny filar transformacji TETIP do elektroprosumeryzmu (platforma PPTE 2050) wydaje się, że w celu zniwelowania błędu poznawczego związanego z ilością odbiorców wynikające z obowiązujących obecnie przepisów

⁴ M. Samson, Rozwój Idei Ochrony Konsumenta po 1962 r. Konsument w ujęciu prawnym i ekonomicznym, *Optimum* 2013, Nr 3, s. 169.

⁵ A. Dąbrowska, M. Janoś-Kresło, I. Ozimek, Ochrona i edukacja konsumentów we współczesnej gospodarce rynkowej, Warszawa 2005, s. 13.

i pozwalające operatorom systemu dystrybucyjnego (OSD) na traktowanie każdego odbiorcę tak, jakby był on zasilany fizycznie z ich sieci. Jako przykład może posłużyć Ostrów Wielkopolski (72 tys. mieszkańców), w którym odbiorców mających podpisaną umowę z dostawcami energii elektrycznej, głównie z dostawcą zobowiązanym (Energa), jest prawie 30 tys. Jednak przyłączy do sieci nN-SN operatora OSD jest nie więcej niż 18 tys. (dominująca część tych przyłączy to przyłącza nN). To oznacza, że około 12 tys. odbiorców, zamieszkujących budynki wielorodzinne, jest przyłączonych do „sieci” (instalacji wewnętrznych) budynków wielorodzinnych należących do spółdzielni mieszkaniowych (także do wspólnot mieszkaniowych, a również stanowiących zasoby komunalne) należy przyjąć nomenklaturę z dyrektywy 944/2019 czyli wspólnota mieszkaniowa bądź spółdzielnia byłyby traktowane jako odbiorca hurtowy.

Zgodnie z dyrektywą RED II czyli Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001z dnia 11 grudnia 2018 r.w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych wprowadzono następujące definicje:

- 1) „prosument energii odnawialnej” oznacza odbiorcę końcowego działającego w ramach swoich obiektów o określonych granicach lub, jeśli jest to dozwolone przez państwo członkowskie, w ramach innych obiektów, który wytwarza odnawialną energię elektryczną na własne potrzeby oraz który może magazynować lub sprzedawać samodzielnie wytworzoną energię elektryczną, pod warunkiem że w przypadku prosumenta energii odnawialnej, niebędącego gospodarstwem domowym, działania te nie stanowią jego podstawowej działalności handlowej lub zawodowej;
- 2) „działający grupowo prosumenci energii odnawialnej” oznaczają grupę co najmniej dwóch działających wspólnie prosumentów energii odnawialnej zlokalizowanych w tym samym budynku lub budynku wielomieszkaniowym;

Ja proponuję wprowadzić do ustawy prawo elektryczne:

Elektroprosument - odbiorca wytwarzający na własne potrzeby energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji, mikroinstalacji wyposażonej w magazyn energii lub instalacji magazynującej energię i oddającą energię w dowolnym momencie, pod warunkiem że w przypadku odbiorcy końcowego niebędącego odbiorcą energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, nie stanowi to przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej.

Elektroprosument zbiorowy - odbiorca wytwarzający na potrzeby własne energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji lub małej instalacji przyłączonych do jednej sieci dystrybucyjnej za pośrednictwem wewnętrznej instalacji elektrycznej budynku wielolokalowego lub grupy takich budynków, pod warunkiem, że w przypadku odbiorcy końcowego niebędącego odbiorcą energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, nie stanowi to przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej.

Elektroprosument wirtualny - odbiorca wytwarzający na własne potrzeby energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii, bez względu na lokalizację, w instalacji odnawialnego źródła energii przyłączonej do jednej lub wielu sieci dystrybucyjnych w innym miejscu aniżeli miejsce lub miejsca dostarczania energii elektrycznej do tego odbiorcy, która jednocześnie nie jest przyłączona do sieci dystrybucyjnej za pośrednictwem wewnętrznej instalacji elektrycznej budynku wielolokalowego, pod warunkiem że w przypadku odbiorcy końcowego niebędącego odbiorcą energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, nie stanowi to przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej.

Niemniej jednak należałoby ujednoclić całą nomenklaturę i te działania – opisane powyżej mogą być wprowadzone nawet w 2021 roku. Wprowadzenie tych pojęć do prawa energetycznego, czy ustaw towarzyszących (np. ustawa o OZE) byłoby pierwszym krokiem do eliminacji jednego z błędów poznawczych i lepszego późniejszego zrozumienia założeń prawa elektrycznego. Wydaje się jednak zabiegiem chybnym (choć takie określenia wstępują w mowie potocznej) jest wprowadzanie pojęcia elektroprosumenta przemysłowego.

Taki podmiot powinien w mojej ocenie być określany jako wytwórca wytwarzający na potrzeby własne, zwłaszcza, przy założeniu, że WEK znikną z rynku.

W kolejnych komunikacie (konwersatorium majowe) zostanie opisana propozycja regulacji URE oraz umów zawieranych na rynku energii.